

Bydgoszcz, 1 lutego 2024 r.

Dr hab. Łukasz Jureńczyk, prof. uczelni
Kierownik Katedry Polityki Bezpieczeństwa
Wydział Nauk o Polityce i Administracji
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
e-mail: lukaszjurenczyk@ukw.edu.pl

**Recenzja osiągnięcia naukowego i dorobku dra Roberta Andrzeja Czuldy sporządzona
w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie nauki o polityce i administracji**

Niniejsza recenzja została sporządzona w odpowiedzi na postanowienie Komisji Uniwersytetu Łódzkiego do spraw stopni naukowych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji, w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dra Roberta Andrzeja Czuldy w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.

Recenzja sformułowana została w oparciu o udokumentowany dorobek Habilitanta, w tym osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zmianami). Zgłoszone przez Habilitanta osiągnięcie naukowe to monografia pt. *Polityka bezpieczeństwa Iranu – wymiar wewnętrzny i zewnętrzny*. Przedkładam również ocenę całościowego dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz w zakresie współpracy międzynarodowej. Już na wstępie należy podkreślić profesjonalizm przygotowania dokumentacji przez Habilitanta, co znacząco ułatwiło sporządzenie niniejszej recenzji.

1. Wykształcenie i doświadczenie zawodowe

Robert A. Czulda od początku kształcenia na poziomie wyższym związany był z Uniwersytetem Łódzkim. W 2007 r. uzyskał tytuł zawodowy magistra na kierunku stosunki międzynarodowe, a w 2012 r. stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ. Stopnie te uzyskał na podstawie prac dotyczących polityki bezpieczeństwa wybranych państw anglosaskich, odpowiednio magisterskiej pt. *Polityka bezpieczeństwa militarnego Stanów*

Zjednoczonych po 11 września 2001 roku, oraz doktorskiej pt. *Polityka bezpieczeństwa Wielkiej Brytanii w latach 1945-1955*. Obie prace ukazały się drukiem. W międzyczasie, bo w 2008 roku, ukończył on roczne studia podyplomowe z zakresu bezpieczeństwa narodowego na Akademii Obrony Narodowej w Warszawie.

Również zatrudnienie Roberta A. Czuldy związane jest z Wydziałem Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ, gdzie był asystentem (od 2009 roku) i adiunktem (od 2012 roku). Należy podkreślić, że w roku akademickim 2017/2018 spędził on semestr na Uniwersytecie w Maryland w USA w ramach prestiżowego programu Fulbright Senior Award.

2. Ocena dorobku naukowo-badawczego

2.1. Główne osiągnięcie naukowe - monografia pt. *Polityka bezpieczeństwa Iranu – wymiar wewnętrzny i zewnętrzny*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2022, ss. 622.

Monografia stanowiąca główne osiągnięcie naukowe jest efektem sześcioletniej pracy habilitanta realizowanej przy wsparciu finansowym z grantu Narodowego Centrum Nauki - SONATA 11. Jest ona osadzona w naukach społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce i administracji. Wyodrębnienie dyscyplin naukowych – nauk o bezpieczeństwie i nauk o stosunkach międzynarodowych – powoduje, że praca ma *de facto* charakter interdyscyplinarny. Cel badań został jasno określony, a stanowił on przeprowadzenie analizy polityki bezpieczeństwa Iranu w dwóch wymiarach – wewnętrznym i zewnętrznym, z uwzględnieniem uwarunkowań procesu decyzyjnego i implementacji wybranych decyzji. Duży nacisk Autor położył na międzynarodowe zmienne systemowe/strukturalne i ich percepcję przez władze Iranu, co stanowi jeden z głównych czynników wpływających na formułowanie polityki bezpieczeństwa. Nie oznacza to jednak, że Autor nie poświęcił należytej uwagi zmiennym poziomu państwowego. Wręcz przeciwnie, czynniki takie jak ideologia, kultura strategiczna, specyfika systemu i reżimu politycznego, uwarunkowania społeczne i kulturowe, a także potencjał gospodarczy i surowcowy państwa, zostały w monografii w należyty sposób przeanalizowane lub zaakcentowane, dając pełny obraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych polityki bezpieczeństwa Iranu. Szczególnie wartościowym jest, że Autor nie uległ zachodniej narracji wobec Iranu, a podjął się także analizy uwarunkowań formułowania polityki bezpieczeństwa i procesu decyzyjnego z perspektywy władz Iranu. Jest to o tyle ważne, że Iran stanowi najpoważniejszego państwowego wroga Zachodu skupionego wokół dominujących Stanów Zjednoczonych na

Bliskim Wschodzie. Iran jest jednym ze źródeł destabilizacji sytuacji w regionie oraz państwem, które godzi w interesy USA i ich regionalnych sojuszników, w tym Izraela i Arabii Saudyjskiej. Waszyngtonowi zależy, aby w Iranie doszło do obalenia władzy ajatollahów, jednak cyklicznie nasilające się niepokoje społeczne jak dotąd nie doprowadziły do zmiany reżimu politycznego w tym państwie.

Cezury czasowe nie zostały sztywno zarysowane, co ma uzasadnienie w specyfice polityki bezpieczeństwa Iranu, w tym jej uwarunkowaniach historycznych i ważnych elementach kontynuacji. Badania w głównej mierze koncentrują się jednak na okresie od 1979 roku, czyli tzw. irańskiej rewolucji islamskiej. W pracy jest jednak wiele odniesień do okresów poprzedzających to wydarzenie, w tym głównie czasu rządów szacha Rezy Pahlawiego. Badania kończą się na 2021 roku, tak więc są bardzo aktualne. Wychodzą niejako w przyszłość, gdyż pozwalają również zrozumieć, dlaczego Iran zdecydował się wspierać militarnie Rosję po jej agresji na Ukrainę z 24 lutego 2022 r.

Struktura pracy jest przemyślana, ma charakter autorski i nie budzi zastrzeżeń. Pierwszy rozdział jest teoretyczny i stanowi omówienie ewolucji pojęcia bezpieczeństwa, zagrożeń bezpieczeństwa oraz, co szczególnie ważne w kontekście tematu monografii, uwarunkowań polityki i strategii bezpieczeństwa. W ostatnim z podrozdziałów szczególnie wartościowa jest analiza zagadnienia siły/potęgi państwa w środowisku międzynarodowym. W drugim rozdziale przeanalizowano uwarunkowania polityki i strategii bezpieczeństwa Iranu z podziałem na czynniki geograficzne i gospodarcze. Mamy tu do czynienia z szeregiem danych kwantyfikowalnych istotnych z punktu widzenia potęgonomii. Rozdział trzeci stanowi syntetyczne ujęcie ewolucji środowiska bezpieczeństwa Iranu, co pozwala zrozumieć jego politykę bezpieczeństwa w dłuższej perspektywie czasowej. Bardzo dużą wartość merytoryczną ma analiza kultury strategicznej Iranu ujęta w rozdziale czwartym, w tym wpływ na tę kulturę czynników takich jak historia, ideologia i religia. Rozdział piąty obejmuje omówienie czynnika instytucjonalnego w Iranie, ze szczególnym uwzględnieniem udziału poszczególnych instytucji w formułowaniu i realizowaniu polityki bezpieczeństwa państwa. Rozdział szósty stanowi omówienie struktury i znaczenia poszczególnych komponentów sił zbrojnych Iranu i sił paramilitarnych oraz innych kwestii militarnych, w tym doktryny wojskowej, czy budżetu obronnego. Odrębny rozdział Autor zdecydował się poświęcić systemom balistycznym i programowi jądrowemu Iranu, co ma uzasadnienie zważywszy na ich wpływ na bezpieczeństwo regionalne i globalne. Rozdział osmy koncentruje się na

bezpieczeństwie wewnętrznym, a konkretnie na mechanizmach zapewnienia przetrwania reżimu politycznego. Rozdział dziewiąty analizuje główne zagrożenia wewnętrzne, w tym radykalizm islamski, podziały etniczne i separatyzmy. Kolejne trzy rozdziały stanowią relacje bilateralne między Iranem a trzema państwami – Irakiem, Syrią i Stanami Zjednoczonymi, koncentrując się na kwestiach bezpieczeństwa. Wybór tych trzech państw jest trafny zważywszy na stopień powiązań Iranu z Irakiem i Syrią w kwestiach bezpieczeństwa, jak również znaczenie rywalizacji Iranu z USA i jej wpływu na bezpieczeństwo Bliskiego Wschodu. Według recenzenta można było jednak pokusić się o włączenie do tej analizy również Arabię Saudyjską, zważywszy na rywalizację Iranu z tym państwem w różnych częściach Bliskiego Wschodu za pośrednictwem lokalnych grup oraz nadziei na odbudowę stosunków, która pojawiła się w 2023 roku (mimo że już po cezurze zamykającej rozważania w monografii) oraz Izraela pełniącego szczególną rolę w regionie, jako najbliższego sojusznika USA i rywala państw muzułmańskich. Państwa te można byłoby ująć łącznie w jednym rozdziale. W kolejny rozdziale warto byłoby odnieść się do Rosji i Chin, jako mocarstw mających szczególny wpływ, obok USA, na bezpieczeństwo globalne i regionalne. Recenzent rozumie jednak, że ta sugestia ma charakter subiektywny, a Autor dążył do tego, aby monografia nie rozrosła się do niebotycznych rozmiarów i dlatego skupił się na sąsiadach Iranu, w których sytuacja najbardziej rzutuje na jego bezpieczeństwo. Ponadto odnośniki do ww. państw znajdują się wielokrotnie w książce, stąd też nie można tego traktować jako błąd. Z pewnością byłoby to uchybieniem, jeśli monografia dotyczyłaby tylko polityki bezpieczeństwa zewnętrznego Iranu.

Monografia osadzona została na solidnych fundamentach teoretycznych, co jest jej mocnym atutem. Zważywszy na swoją złożoność, polityka bezpieczeństwa Iranu nie może być analizowana w ramach jednego nurtu teoretycznego. Autor to rozumie, dlatego zdecydował się odwołać do różnych paradygmatów stosunków międzynarodowych/bezpieczeństwa, tj. realizmu, idealizmu, szkoły kopenhaskiej i konstruktywizmu. Jest to szczególnie ważne, gdyż monografia nie koncentruje się tylko na bezpieczeństwie militarnym, przy którym nurt realistyczny z jego najnowszymi odstonami mógłby być uznany za wystarczający, między innymi zważywszy na jego państwocentryczne podejście. Rozważania obejmują jednak także zagrożenia natury społecznej, ideologicznej, religijnej, gospodarczej czy środowiskowej, jak również uwzględniają wpływ tożsamości i

norm społecznych, a nawet indywidualnych cech charakteru decydentów, zatem zastosowane przez Autora szerokie podejście teoretyczne jest optymalne.

W pełni przekonujące jest rozdzielenie przez Autora kwestii bezpieczeństwa (w tym interesów bezpieczeństwa) na odrębne, choć sprzężone ze sobą, podmioty, tj. państwo/społeczeństwo i autorytarny reżim, przy czym, jak słusznie zauważa, w sytuacji konfliktu między nimi główne znaczenie mają interesy władzy. Równie przekonujący jest opracowany przez Autora model, w ramach którego przeprowadzony został proces badawczy. Nadrzędnym celem w tym modelu jest przetrwanie reżimu, a dopiero później interesy państwa i społeczeństwa. Drugi wymiar modelu stanowi bliska zagranica, z której wypływają zagrożenia dla Iranu i jego reżimu. Trzecia warstwa nazwana została "potęgą narodową", a odnosi się głównie do potencjalnych możliwości zwiększenia tej potęgi przez Iran dzięki rozprzestrzenianiu wpływów i przeciwdziałaniu zewnętrznym zagrożeniom.

Zważywszy na szeroki obszar badawczy, obejmujący zarówno bezpieczeństwo wewnętrzne, jak i zewnętrzne, przy uwzględnieniu, że interesy bezpieczeństwa państwa/społeczeństwo i reżimu autorytarnego nie są spójne, nie lada wyzwaniem było sformułowanie pytań badawczych. Autor zdecydował się na postawienie tych pytań w sposób ogólny, nie "rozdrabniając" ich przy uwzględnieniu powyższych czynników. Rozwiązanie takie jest przekonujące, gdyż już w hipotezach badawczych Autor sygnalizuje tę złożoność. Ponadto udzielona przez Niego w poszczególnych częściach monografii i w jej zakończeniu odpowiedź na te pytania kompleksowo to wyjaśnia. Bardzo ciekawa jest hipoteza trzecia, zakładająca racjonalizm w polityce bezpieczeństwa Iranu, mimo pojawiających się co jakiś czas decyzji, które przynajmniej pozornie przeczą pragmatyzmowi i w znacznym stopniu warunkowane są ideologią, a co za tym idzie niosą za sobą duże koszty polityczne dla Iranu, bez wyraźnych korzyści, jakie mógłby osiągnąć podejmując tego rodzaju kroki. Jak zauważa Autor w tle tych decyzji stoi jednak kalkulacja polityczna, w tym ukierunkowana na tzw. równowagę strachu, będąca elementem doktryny odstraszenia Iranu.

Jeśli chodzi o metodologię badań, to kluczowe znaczenie miała analiza źródeł, głównie o charakterze tekstowym. Autor przeanalizował ogromną liczbę artykułów prasowych, raportów i wywiadów, zarówno w języku polskim, angielskim, jak i perskim, głównie pozyskanych za pośrednictwem Internetu, ale nie tylko. Tutaj można jednak zauważyć, że istnieje dysproporcja (nadreprezentacja) tego rodzaju źródeł/materiałów nad

dokumentami wydawanymi przez poszczególne instytucje Iranu, choć ma to uzasadnienie, gdyż wiele z nich nie ma charakteru jawnego. Inaczej jeśli chodzi o dokumenty wydawane przez inne państwa i mocarstwa oraz przede wszystkim organizacje międzynarodowe, w tym Organizację Narodów Zjednoczonych, których miejscami brakuje. Szczególne znaczenie miało zastosowanie metody decyzyjnej, która umożliwiła przeanalizowanie zarówno procesu decyzyjnego, jak i jego implikacji. Inne stosowane metody to analiza systemowa, analiza instytucjonalno-prawna, metoda komparatystyczna i metoda behawioralna. Autor mógł we wstępie choć po jednym-dwóch zdaniach napisać, w jak/przy jakich obszarach tematycznych konkretnie/praktycznie stosował te metody. Bardzo ważnym uzupełnieniem było zastosowanie wywiadów, choć ze zrozumiałych powodów przeprowadzono je głównie z naukowcami i ekspertami z różnych części świata, a nie przedstawicielami irańskiego reżimu. Przy pisaniu monografii korzystano z charakterystycznych dla nauk społecznych metod ogólnologicznych, w tym analizy, syntezy, abstrahowania, indukcji i dedukcji, a także metody prognostycznej, których zastosowania nie było potrzeby uzasadniać. We wstępie wspomniana została także metoda historyczna, która jednak w ocenie większości metodologów nie istnieje.

Autor zarówno w autoreferacie, jak i w monografii, źródłami określa także literaturę przedmiotu, z czym można polemizować. Jeśli chodzi o tę drugą, to jej liczba jest imponująca. Autor trafnie dobrał ogromną liczbę monografii i artykułów naukowych, które stały się podstawą do gruntownej analizy literatury przedmiotu. Równie imponująca jest liczba materiałów internetowych, ale także pozyskanych podczas kwerend, w tym raportów eksperckich, które zostały poddane gruntownej analizie. Co warto zaznaczyć, o ile w sposób oczywisty dominuje literatura światowa w języku angielskim (w tym anglojęzyczne pozycje irańskich badaczy), o tyle mamy również znaczącą liczbę pozycji w języku perskim, jak również nie umknęły Autorowi kanoniczne pozycje polskiego piśmiennictwa.

Monografia stanowi pogłębione studium nad polityką bezpieczeństwa Iranu. Habilitant ze znanstwem przeanalizował zawikłe powiązania i zależności między poszczególnymi czynnikami wpływającym na formułowanie polityki bezpieczeństwa państwa, zarówno skierowanej wewnątrz, jak i na zewnątrz. Jego wiedza ekspercka, szczególnie w zakresie *hard power*, osadzona została na solidnym podłożu teoretycznym. Na uznanie zasługuje jednak także pogłębione przeanalizowanie czynników społecznych, religijnych i kulturowych, przy wystrzeganiu się stereotypów i wyważonym podejściu do

zachodniej narracji. Mimo złożoności problematyki monografia została przygotowana w sposób zrozumiały dla czytelnika. Bez wątplenia stanowi ona duży wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce i administracji oraz dyscyplin pokrewnych.

2.2. Inne opublikowane prace naukowe

Robert A. Czulda już przed uzyskaniem stopnia doktora wykazywał się dużą aktywnością naukową. Opublikował ówczesnie jedną monografię autorską (uzupełniona praca magisterska), 14 artykułów naukowych oraz był współredaktorem monografii wieloautorskiej.

Po uzyskaniu stopnia doktora habilitant opublikował (nie licząc głównego osiągnięcia habilitacyjnego) dwie monografie autorskie (w tym uzupełnioną rozprawę doktorską). Jedną z nich pt. *Iran 1925-2014. Od Pahlawich do Rouhaniego* (PWN 2014) stanowi syntetyczne przedstawienie historii Iranu w ostatnim stuleciu i stanowi solidny fundament dla badań prowadzonych w ramach głównego osiągnięcia naukowego.

Robert A. Czulda po uzyskaniu stopnia doktora opublikował również 38 artykułów naukowych, z czym prawie połowę w języku angielskim, a jeden w języku perskim. 20 z nich ukazało się w czasopiśmie naukowych, w tym o międzynarodowej renomie, jak "Asian Affairs", "Middle East Policy" czy "Defense & Security Analysis", ale także ważnych czasopiśmie krajowych i innych czasopiśmie zagranicznych, w tym: "Rocznik Strategiczny", "Stosunki Międzynarodowe – International Relations", "International Studies Journal", "Przegląd Politologiczny", "Przegląd Historyczno-Wojskowy", "Bezpieczeństwo Narodowe", "International Studies. Interdisciplinary Political and Cultural Journal", "Kwartalnik Bellona" i "International Relations Research Quarterly". Artykuły w pracach zbiorowych ukazały się zarówno w krajowych, jak i zagranicznych wydawnictwach akademickich, w tym w Cambridge Scholars Publishing i Springer International Publishing. Łączna liczba cytacji dorobku habilitanta wynosi 86 według bazy Google Scholar i 11 według bazy Scopus, co na tym etapie rozwoju naukowego jest w pełni zadowalające.

Robert A. Czulda jest również redaktorem/współredaktorem czterech monografii wieloautorskich, przy realizacji których udało się zebrać grono autorskie złożone ze specjalistów zarówno z kraju, jak i zagranicy. Jedną z nich, pt. *Islamska Republika Iranu na arenie międzynarodowej. Motywacje i kierunki polityki* (UŁ 2019), ściśle związana jest tematycznie z głównym osiągnięciem naukowym habilitanta.

Dorobek publikacyjny habilitanta mieści się w dziedzinie nauk społecznych, na pograniczu nauk o polityce i administracji, nauk o bezpieczeństwie i nauk o stosunkach międzynarodowych. Wpisuje się on w trzy główne obszary badawcze, tj. polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Iranu; bezpieczeństwo Bliskiego Wschodu; oraz polityka bezpieczeństwa obszaru transatlantyckiego. Monografie i artykuły opublikowane w ramach tych obszarów prezentują wysoki poziom merytoryczny, mają dużą wartość eksplanacyjną, a część z nich osadzona została na solidnych fundamentach teoretycznych. Szczególne nowatorstwo prezentują pozycje dotyczące Iranu, w tym głównie jego polityki bezpieczeństwa. W ramach drugiego obszaru na szczególną uwagę zasługują pozycje dotyczące Kataru, które stanowią ważny wkład do krajowego piśmiennictwa. Na trzecim ze wskazanych obszarów habilitant przede wszystkim koncentrował się na pierwszych etapach swojej pracy naukowo-badawczej, jednak pozycja tamtego okresu również charakteryzują się relatywnie dużą dojrzałością naukową i solidnym warsztatem badawczym, a niejednokrotnie mają wartość implementacyjną. Co ważne w swoich pracach Autor nie ogranicza się do powielania tez stawianych przez światowych ekspertów w danych obszarach tematycznych, ale stawia własne tezy, które w sposób merytoryczny i konsekwentny broni.

Za działalność naukową w 2014 roku Robert A. Czulda otrzymał stypendium naukowe Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców. W 2015 roku otrzymał nagrodę Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Łodzi za wybitne osiągnięcia w rozwoju nauki dla młodych uczonych oraz nagrodę naukową III stopnia Rektora Uniwersytetu Łódzkiego.

2.3. Współpraca naukowa, realizowane projekty naukowe i aplikowanie o granty

Habilitant uczestniczył w dziesięciu projektach naukowych (z czego dwa nadal są realizowane), w których pięciokrotnie był głównym wykonawcą. Finansowane były one zarówno ze środków zagranicznych – w tym przez NATO Public Diplomacy Division, Gerald R. Ford Presidential Foundation, Japan Society for the Promotion of Science – oraz ze środków krajowych – w tym przez Narodowe Centrum Nauki, Polską Akademię Umiejętności i Fundację Kazimierza Pułaskiego. W ramach realizowanych projektów między innymi przygotowywał analizy z zakresu stosunków międzynarodowych i bezpieczeństwa międzynarodowego, prowadził kwerendy naukowe, opracowywał dane wyjściowe oraz redagował monografie zbiorowe.

Najważniejsze znaczenie miał grant Narodowego Centrum Nauki w ramach konkursu SONATA 11 realizowany w latach 2017-2022. W ramach grantu habilitant pracował nad projektem pt. *Polityka bezpieczeństwa Iranu – wymiar wewnętrzny i zewnętrzny*, w ramach którego przeprowadził badania do głównego osiągnięcia naukowego. Realizacja projektu umożliwiła odbycie kwerend i konsultacji naukowych w USA, Iranie, Gruzji, Armenii i Singapurze. Duże znaczenie miał również grant z 2016 roku w ramach programu Fulbright Senior Award, który pozwolił na realizację projektu pt. *The Role and Position of the Caucasus in Iran's Strategic Calculations – Political, Military and Economic Dimensions*. Pozwolił on przeprowadzić badania w University of Maryland oraz nawiązać współpracę z Atlantic Council.

Wziął On również udział w ośmiu stażach, z czego dwa krótkookresowe w roli słuchacza w ramach Young Leaders Dialogue with America w Nowym Jorku i Waszyngtonie oraz w Pradze przypadły na okres przed doktoratem. Po doktoracie najważniejszy, pięcioletni staż, odbył w University of Maryland w College Park jako profesor wizytujący w ramach wspomnianego powyżej projektu. Ponadto w 2013 roku odbył trzymiesięczny staż w National Cheng-Chi University w Tajpej jako profesor wizytujący w ramach Taiwan Fellowship oraz zrealizował krótkie pobyty szkoleniowe w Kaszan w Iranie, Baku w Azerbejdżanie i Adapazarı w Turcji. Spośród nich szczególnie interesujące w kontekście głównego osiągnięcia naukowego wydaje się być szkolenie w zakresie studiów nad islamem szyickim w Kaszan.

Habilitant recenzował wnioski w programach Fulbright Senior Award i Fulbright Junior Award w ramach Fulbright Poland Consulting Team. Zrecenzował również ponad dwadzieścia artykułów dla krajowych i zagranicznych czasopism naukowych, w tym m. in. "British Journal of Middle Eastern Studies", "Global Security: Health, Science and Policy" i "Critical Studies on Terrorism". Wykonał także recenzje wydawnicze monografii dla Springer, University of Nebraska Press i Fundacji Inicjatywa na rzecz Międzynarodowego Prawa Karnego i Praw Człowieka w Europie Środkowej i Wschodniej.

3. Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę

3.1. Osiągnięcia dydaktyczne

Robert A. Czulda ma istotne doświadczenie dydaktyczne, w tym zagranicą. Prowadzi zajęcia dydaktyczne w języku polskim i języku angielskim na kierunkach politologia, stosunki międzynarodowe i bezpieczeństwo narodowe na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych oraz w studium doktorskim Uniwersytetu Łódzkiego. Wypromował 76 licencjatów i 42 magistrów, w tym w języku angielskim. Był również promotorem pomocniczym w przygotowywaniu rozprawy doktorskiej.

Habilitant ma duże doświadczenie w prowadzeniu zajęć zagranicą w języku angielskim w ramach programu Erasmus+ realizowanego w Bułgarii, Portugalii, Rumunii, Chorwacji, Grecji, Irlandii, Turcji, na Litwie i Słowacji. Ponadto w ramach programów międzynarodowych, w tym Fulbright Senior Award i Outreach Lecturing Fund prowadził zajęcia w Stanach Zjednoczonych, Republice Chińskiej, Iranie, Indonezji i Brazylii. Prowadził także szkolenia z zakresu stosunków międzynarodowych i polityki bezpieczeństwa dla różnych instytucji państwowych w Łodzi.

3.2. Osiągnięcia organizacyjne

Działalność organizacyjna habilitanta jest satysfakcjonująca i również ona ma wymiar wyrażnie międzynarodowy. Był on członkiem komitetu organizacyjnego dwóch konferencji naukowych (w tym raz w roli sekretarza) zorganizowanych na Uniwersytecie Łódzkim, w tym jednej o zasięgu międzynarodowym. Sprawował opiekę nad studenckim kołem naukowym "Expressis Verbis", w ramach którego między innymi zorganizował liczne wyjazdy terenowe. Pełni funkcję pełnomocnika ds. kierunku bezpieczeństwo narodowe oraz security studies. Zainicjował współpracę z czterema uczelniami zagranicznymi oraz zorganizował liczne gościnne wykłady i spotkania z naukowcami i ekspertami z kraju i zagranicy. Pełnił i pełni On również inne funkcje na Uniwersytecie Łódzkim.

3.3. Osiągnięcia popularyzatorskie

Habilitant jest niezwykle aktywny w popularyzowaniu nauki. Wystąpił z referatem na 64 konferencjach naukowych, w tym 51 po uzyskaniu stopnia doktora. 20 z nich stanowiły konferencje zagraniczne, w tym w Atlantic Council w Waszyngtonie, American University w

Waszyngtonie, University of Cambridge, Warwick University, International Studies Association Midwest w St. Louis, Association for the Study of the Middle East and Africa w Waszyngtonie, Allameh Tabatabai University w Teheranie, Shahid Beheshti University w Teheranie, Nottingham Trent University, Center for Foreign Policy and Peace Research w Ankarze, International Studies Association – Asia Pacific w Singapurze, National Taiwan University w Tajpej, Qatar University w Dosze, Federal Urdu University w Karaczi, University of Bucharest, Goethe University we Frankfurcie, Charles University w Pradze, Kyrgyz Turkish Manas University w Biszkeku. Przebywanie w takich miejscach samo w sobie stanowi dużą wartość, gdyż pozwala na dzielenie się wiedzą i dyskusję w zróżnicowanym środowisku międzynarodowym. Spośród krajowych ośrodków naukowych były to między innymi konferencje na Uniwersytecie Łódzkim, Uniwersytecie Warszawskim, Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet im Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytecie Wrocławskim, Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, Akademii Obrony Narodowej w Warszawie, Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni i innych. Tematyka konferencji i ich prestiż pokazują, że spotkania te były dobierane według kryterium merytorycznego. Podczas konferencji habilitant wygłosił referaty z zakresu polityki bezpieczeństwa i stosunków międzynarodowych oraz kultury i religii muzułmańskiej.

Robert A. Czulda współpracuje z miesięcznikiem "Polska Zbrojna" oraz współpracował z miesięcznikiem "Stosunki Międzynarodowe" (w tym w roli zastępcy redaktora naczelnego) i "ARMIA" oraz z innymi zagranicznymi i krajowymi magazynami branżowymi, w których opublikował kilkaset artykułów i analiz. Współpracuje jako ekspert z różnymi think tankami i innymi organizacjami, w tym IHS Jane's, Atlantic Council, DefenseInfo, Stimson Center, Defence24, Fundacja Pułaskiego i Układ Sił. Udziela komentarzy eksperckich dziesiątkom mediów telewizyjnych i radiowych z kraju i zagranicy, w tym tak prestiżowych, jak "The New York Times", "The Independent" czy "Deutsche Welle". Występował On z wykładami i prelekcjami podczas różnych spotkań naukowych i promocyjnych, w tym między innymi Festiwalu Książki Geopolitycznej, Europejskim Forum Młodych Liderów, Uniwersytecie Trzeciego Wieku, Dziekańskim Panelu Dyskusyjnym, Europejskiej Akademii Dyplomacji, na krajowych i zagranicznych uczelniach wyższych oraz w szkołach średnich. Brał udział w licznych debatach naukowych. Ponadto współtworzył film dokumentalny pt. *Perskie ocalenie*, ekranizujący losy polskich uchodźców II wojny światowej oraz reportaży w Iraku

dotyczący stacjonujących tam amerykańskich jednostek wojskowych. Był wyróżniony za działalność popularyzatorską medalem Stowarzyszenia Kombatantów Misji Pokojowych Organizacji Narodów Zjednoczonych, nominowany do nagrody "Halabardy 2013" oraz wygrał konkurs miesięcznika "Poznaj Świat".

4. Konkluzja

Pan dr Robert Andrzej Czulda z naddatkiem spełnia ustawowe kryterium wykazywania się "istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej". Międzynarodowa współpraca naukowa Habilitanta i Jego osiągnięcia w zakresie popularyzacji nauki są imponujące. Ma On duże doświadczenie dydaktyczne, w tym zdobyte w prestiżowych zagranicznych ośrodkach naukowych. Również pozytywnie należy ocenić Jego działalność organizacyjną.

Wskazane przez Habilitanta osiągnięcia naukowe pt. *Polityka bezpieczeństwa Iranu – wymiar wewnętrzny i zewnętrzny* oraz pozostały dorobek naukowy są nowatorskie, wartościowe poznawczo i osadzone na solidnym gruncie teoretycznym. Bez wątpienia stanowią one "znacznym wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce i administracji", a tym samym spełniają wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zmianami). W związku z powyższym z pełnym przekonaniem wnioskuję o dopuszczenie dra Roberta A. Czuldę do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Z poważaniem

